

JACK LEON RAPORTTI 100-VUOTISPÄIVÄN SEMINAARISTA JA ILTAJUHLISTA.

Suomen Wagner-seura juhlisti 100-vuotis"syntymäpäiväänsä" lauantaina 7.3.Helsingissä seminaarilla ja juhla-illallisella. Seminaarissa, jonka aiheina olivat Wagner-Föreningen sekä Siegfried, kuulumme neljän esitelmöitsijän esitykset, ja illalla juhlassa saimme nauttia laulusta ja iloisesta ilmapiiristä.

Seminaarin esitelmöitsijät olivat FL Seija Lappalainen, apulaisprofessori Hannu Salmi, dramaturgi Jussi Törnwall sekä psykiatri Jari Sinkkonen. Valitettavasti yksi esitelmöitsijä, musiikkitoimittaja Klaus Pylkkönen, oli joutunut peruuttamaan esityksensä Siegfriedin orkestraatiosta.

Paikalla oli reilusti yleisöä, ja mukana oli myös joitakin kunniavieraita, erityisesti kansainvälisen Richard Wagner-Verbandin puheenjohtaja Josef Lienhart, Ruotsin ja Viron Wagner-seurojen edustajat, Boris Bozinovic ja Loone Ots, sekä rouva Anna Talvela.

Seminaarin avasi lyhyellä puheenvuorolla puheenjohtajamme Ilkka Paajanen. Hän kertoi meille, miksi vietämme juuri 100-vuotisjuhlaa. Suomen ensimmäinen Wagner-seura, Wagner-Föreningen, perustettiin vuonna 1898. Se toimi ainoastaan kaksi vuotta, jonka jälkeen sen toiminta ehtyi - siihen asti kunnes Uolevi Karrakosken "Siegfried" herätti sen syvästä unestaan vuonna 1991. Paajanen totesi myös, että sata vuotta sitten rakennettiin suomalaista identiteettiä ja kuvaa Suomesta sekä avauduttiin Eurooppaan. Hän toivotti arvovieraat tervetulleiksi ja toisti puheensa pääkohdat vielä englanniksi.

Puheenjohtajat Josef Lienhart ja Ilkka Paajanen

Tämän jälkeen herra Lienhart piti pienen puheen saksaksi, jossa hän välitti meille 108 Verbandiin kuuluvan Wagner-seuran terveiset. Hän oli erittäin iloinen siitä, että Wagner-harrastus on niinkin suosittua pohjoismaissa, ja myös siitä, että sai nähdä taas Uolevi Karrakosken ja rouva Talvelan. Todetessaan, että seuralla on varsin nuori puheenjohtaja ja että nuorin jäsen on vasta 14-vuotias, hän lainasi Dalandin sanoja, ja lausui: "Um ihre Zukunft ist mir nicht bang".

Seija Lappalainen piti ensimmäisen esitelmän, joka käsitteli suomalaisen kulttuurimiehen, Martin Wegeliuksen (1846-1906) elämää. Wegeliuksella oli suuri vaikutus suomalaiseen kulttuuri- ja erityisesti musiikkielämään

Anna Talvela

1800-luvun loppupuolella. Hän sai musiikkikoulutuksensa ulkomailla, lähinnä Saksassa, missä hän sai innostuksen saksalaiseen romantiikkaan, ennen kaikkea Wagneriin ja Lisztiin. Wegeliuksen ansiota olivat mm. Helsingin musiikkiopiston perustaminen 1882, musiikkihistoriallisten teosten kirjoittaminen ja yleinen musiikkiharastuksen levittäminen Suomessa. Hän kävi Bayreuthissa vuonna 1876 ja 1882, ja näki siis ensimmäisen Ringin ja Parsifalin. Hän oli mukana myös Wagner-Föreningenin toiminnassa. Wegelius tunnettiin säveltäjänäkin, ja saimme kuulla usean otteen hänen musiikistaan, jossa oli kuuluttavissa erehtymätön wagneriaaninen vaikutus.

Seuraava esitelmä oli Hannu Salmen esitys Wagner-Föreningistä sekä wagnerismista 1800-luvun Suomessa. Ensimmäinen kokonainen Wagnerin ooppera Suomessa oli Riian teatterin esittämä Tannhäuser vuonna 1857. Esityksen laatua tuskin voi pitää kovin korkeana, sillä soittajia oli vain 29 ja kuorolaisia 18! Toisaalta Lohengrinin kantaesitys Weimarissa tapahtui lähes samanlaisin voimin. Zacharias Topelius,

joka itse oli innokas wagneriaani, kirjoitti tapauksesta kuvaillen musiikkia "nerokkaaksi mutta vaikeaksi". Seuraava esitys olikin vasta vuonna 1900 ja ensimmäinen kotimaisin voimin toteutettu Wagnerin ooppera 1904. Kuitenkin monet otteet juuri Tannhäuserista ja Lohengrinista olivat suosittuja koti- ja salonkimusiikkina. Yksi syy siihen, että wagnerismi ei saanut aikaisemmin suurempaa kannatusta Suomessa oli se, että Fredrik Pacius oli Wagnerin musiikin vastustaja.

Itse Wagner-Föreningen perustettiin syksyllä 1898. Salmi katsoi sen olevan suoraa jatkoa Wegeliuksen aloittamalle yhdistystoiminnalle. Seuran keskeinen tarkoitus oli opiskella yhdessä Wagnerin teoksia seuraavan kesän Bayreuthin juhliin varten. Opiskelu tapahtui esitelmien ja musiikinsoiton avulla. Tärkeä esitelmöitsijä oli tietenkin Wegelius itse. Jäseniä seuralla oli luultavasti noin 20, lähinnä Bayreuthiin menijöitä sekä musiikinopiskelijoita. Wagner-Föreningenin toiminta jatkui vielä syksyllä 1899, mutta lopahti, luultavasti sen takia, että kesällä 1900 ei ollut Bayreuthissa juhliä.

Hannu Salmen esitelmän jälkeen oli kahvitauko, jonka aikana sain hieman juteltua herra Lienhartia Wagnerverbandin toiminnasta. Hän kertoi järjestön syntyneen vuonna 1909 saksalaisten Wagnerseurojen kattojärjestöksi. Wagnerverband kansainvälistettiin vuonna 1991, ja nykyään siihen kuuluu 108 seuraa, joista 45 ovat saksalaisia. Jäseniä on yhteensä noin 25 000. Seuran toimintaan kuuluu nuorten taiteilijoiden tukeminen, mm. stipenditoiminnan kautta, Wagner-kongressin ja laulukilpailun järjestäminen sekä joka kolmas vuosi myös ohjaus- ja lavastuskilpailun järjestäminen. Herra Lienhart oli myös sitä mieltä, että Wagnerverbandin ei tule keskittyä yksinomaan Wagneriin, vaan koko eurooppalaiseen kulttuuriin. Hän käytti myös termiä "Weltbürgertum" - maailmankansalaisuus - kuvaamaan pyrkimystä avoimeen, kaikkea kulttuuria arvostavaan järjestöön. Lienhartin oma rooli puheenjohtajana on edustaa Wagnerverbandia eri tilaisuuksissa ja kirjoittaa niistä Verbandin julkaisuun. Hänellä on myös tärkeänä työnä valvoa stipendiaattitoimintaa, joskin hän oitis huomautti, että varsinainen työ ruohonjuuritasolla, ts. rahankeruu, kuuluu kullekin Wagner-seuralle.

Esitelmät jatkuivat Jussi Törnwallin esitelmällä "Mehr Licht", jossa hän kävi läpi Siegfriediä dramaturgin silmin. Hän totesi aluksi, että Ringissä voi todeta vuodenaikojen vaihtelua: Valkyyriassa on tal-

vi ja kevät, Siegfriedissä kesä ja Jumalten tuhossa syksy. Ainoastaan Reininkullassa tätä ei oikein voi huomata. Siegfriedin ensimmäistä näytöstä Törnwall kuvaili sanoin "henkistynyttä legatona". Siegfried ei vielä hallitse itseään, ja kaipaa rakkautta. Hän kuitenkin pystyy takomaan uudeksi Nothungin, valon symbolin, ja lähtemään ulos valoon luontoon ja vapauteen. Toista näytöstä Törnwall kehui koko syklin puhtaampiin ja kauneimpiin kohtiin lukeutuvaksi. Siegfriedin äitielämys johtaa hänet rakkauselämykseen. Kultra-artereen hän jättää luolaan, koska se sumentaista hänen vapauden tunnettaan, ja metsälinnussa Siegfried todellisuudessa kuulee oman sydämensä ääntä. Kolmannessa näytöksessä Siegfried oppii viimein hallitsemaan tunteitaan. Näytöksessä sekaantuvat toisiinsa tulinen intohimo ja tulinen pelko, joiden vaikutuksesta sekä Brünnhilde että Siegfried ovat kuin juuri syntyneet.

Seminaarin viimeinen esitelmä oli Jari Sinkkonen erittäin mielenkiintoinen vertaus Siegfriedistä nuoruuden kehityskuvauksena. Hän aloitti toteamalla, että tämmöistä esitelmää pitäessä on aina vaara, että taiteen suuruus "poisselitetään" psyykoanalyttisin keinoin, vaara, jonka hän itse toivoi välttävänsä. Seuraavaksi Sinkkonen kävi läpi narsistisen häiriön kliinisen kuvauksen, joka sopi lähes sataprosenttisesti Wagneriin. Hän totesi, että Wagnerin taide on liikuttava esimerkki neron yrityksestä kasata itseään. Hän myös totesi, että juuri Siegfriedissä tätä integroitumista on tapahtunut. Pitääkin muistaa, että Siegfriedin toisen ja kolmannen näytöksen sävellyksen välissä oli 12 vuoden tauko.

Sinkkonen puhui hieman myös Siegmundin ja Sieglinden suhteesta, jota hän piti varsin narsistisena, lähes kuin äidin ja lapsen symbioottinen suhde. Tästä syystä se ei ollut elinkelpoinen. Siegfriedin ja Brünnhilden suhde sen sijaan on paljon elinkelpoisempi. Mimessa symboloituvat vanhempien huonot puolet, mutta pitää muistaa, että Mime ei ole yksinomaan paha. Siegfried palaa vielä Mimen luokse, koska ei ole vielä valmis itsenäiseen elämään. Sinkkonen katsoi Siegfriedin pelottomuuden olevan häpeämättömyyttä.

Takominen kuvastaa fallista uhoa ja tuhoavaa voimaa, jolla voitetaan isä. Siegfriedillä on kehittymisensä tiellä vastuksia. Fafner on niistä helpoin: itsestään selvä este, jonka voittamiseen ei kaivata älyllisiä kykyjä, vaan pelkkää fallista aggressiota. Mime on jo vaikeampi - hänen voittamiseksi tarvitaan psyykkisiä prosesseja. Metsälintu taas on äitisymboli, joka on vastakohtainen falliselle miekalle. Juuri tämä äitisymboli vie Siegfriediä kohti heteroseksuaalista partneria. Kolmas vastustaja on vaeltaja, joka edustaa monenlaisia representaatioita: isähahmoa, alter egoa ja Brünnhilden isää.

Viimeisessä näytöksessä on monimut-

kaisia suhteita, mikä on seurausta Wagnerin intergraatioprosesseista. Siegfriedillä on ohimenevä kiinnostus oman sukupuolensa edustajaan luullessaan nukkuvaa Brünnhildeä mieheksi. Brünnhilde esittäytyy myös äitinä Siegfriedille. Siegfriedin defenssit ovat nyt poissa, ja rakkaus altistaa hänet pelolle - siis häpeälle. Brünnhilde tarjoaa vielä Siegfriedille narsistista vaihtoehtoa, mutta tämä hylkää ehdotuksen.

Esitelmä herätti lopuksi jonkin verran keskustelua. Seminaarin lopuksi Ilkka Paajanen kiitti kaikkia kuulijoita ja esitelmöitsijöitä, ja toivotti kaikki tervetulleiksi illan juhlaan.

Illan juhlat pidettiin ravintola Sipulissa, joka sijaitsee Katajanokalla Uspenskin katedraalin varjossa. Vieraiden saapuessa puheenjohtajamme tervehti kaikkia henkilökohtaisesti ja antoi kaikille osanottajille 100-vuotisjuhlapinssin. Henkilökunta oli tilaisuuteen nähden sopivasti pukeutunut: hovimestari Wotan antoi ohjeita tarjoileville valkyurioille, joilla oli tietenkin sarvikypärät päässä. Alkumalja - nimeltään "lohikäärmeen veri" -tyhjennettiin ja Paajanen toivotti jälleen kerran kaikki tervetulleiksi Wagner-seuran 100-vuotisjuhliin. Myös Josef Lienhart piti pienen puheen, ja lahjoitti Suomen Wagner-seuralle seinävaatteen, joka juhlisti 100 vuoden aikaista Wagnerharastusta Suomessa. Viron Wagner-seuralta saimme kopion ensimmäisen virolaisen Lohengrin-esityksen lavastuksesta tehdystä kuvasta, ja Ruotsin Wagner-seura lahjoitti viskipullon.

Aterian aikana saimme nauttia Wagnerin musiikista. Kirsi Tiihonen lauloi Elsan ja Elisabethin aariat täysin luotet-

Kirsi Tiihonen aplodien ja ihailevien katseitten saattelemana

tavaan tapaansa. Pirkko Törnqvist ja Jyrki Anttila lauloivat Valkyyrian ensimmäisen näytöksen lemmendueton. Törnqvist oli loistavassa kunnossa, ja ainakin minua harmitti, etten ollut kuullut häntä Sieglindenä Kansallisoopperassa. Anttila oli ehkä hieman liiankin voimakas Siegmund. Pekka Asikainen ja Satu Salminen vastasivat säästyksestä. Esitysten korkeaa tasoa kuvasi myös se, että kaikki kappaleet sujuivat paljon paremmin kuin kuukautta aikaisemmin HKO:n konsertissa. Tiihonen lauloi vielä laulun "A Melody by Strauss", joka oli sinänsä erittäin mukavaa, mutta aika rohkea valinta tässä seurassa.

Illan päätteeksi suoritettiin vielä arpajaiset, jonka päävoittona oli lippu Bayreuthin Ring-esitykseen elokuussa 1998. Lisäksi huutokaupattiin yksi lippu. Muita arpajaispalkintoja oli mm. Outi Jaakolan tekemiä huiveja, Wagner-levyjä ja lehtiä.

Kaiken kaikkiaan päivä oli varsin onnistunut ja illalla oli juhliassa oikein mukava ilmapiiri. Toivottavasti seuramme saa järjestettyä lisää vastaavanlaisia tilaisuuksia.

Taisipa Pirkko Törnqvistin riemunkiljahduksetkin olla kuulemisen arvoisia...

Riitta-Liisa Mäkipaasi ja Jyrki Anttila